

12Α-7: Κλασική Αρχαιολογία: Αρχιτεκτονική, Πολεοδομία, Οικιστική

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΙΕΡΑ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ, ΚΤΙΡΙΑ, ΑΝΑΘΗΜΑΤΑ

Ο ρόλος των ιερών

- **Θρησκευτικός**

- i) άσκησης λατρείας σε ατομικό επίπεδο
- ii) Άσκηση λατρείας σε ομαδικό επίπεδο

- **Κοινωνικο-πολιτικός**

- i) εδραίωση της σχέσης θεών και θνητών
- ii) σύνδεση των κοινωνικών τάξεων με τη συμμετοχή σε μία κοινή τελετουργία
- iii) προβολή ατομικών και ομαδικών επιδιώξεων

Μετασχηματισμοί στους χώρους των ιερών

- Οι πολιτικές, θρησκευτικές, οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές επηρέαζαν το σχήμα, το μέγεθος και τα αναθήματα των ιερών.

Πολιτικές μεταβολές

- Μετά από πολεμικές συρράξεις, νικηφόρες πόλεις πρόβαλαν την επιτυχία τους με αναθήματα στους θεούς.

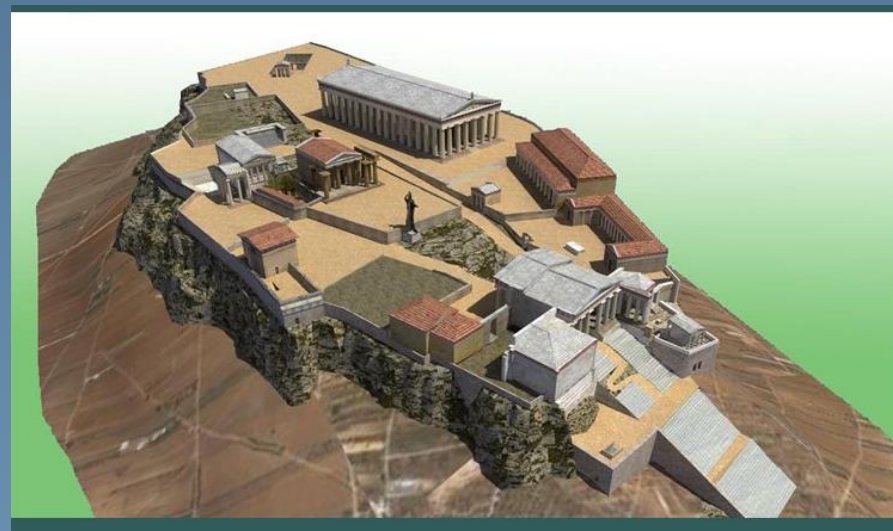
Οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές

- Η οικονομική ευημερία και η συνακόλουθη βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών επέφεραν αλλαγές στην τεχνολογία, στην τεχνοτροπία και στις προτιμήσεις που αντικατοπτρίζεται στα ιερά.
 - Ο λίθος αντικατέστησε τις ωμοπλίνθους και το ξύλο στην αρχιτεκτονική,
 - οι αρχιτέκτονες πειραματίστηκαν με την κάτοψη και την ανωδομή των οικοδομημάτων των ιερών

Μελέτη περίπτωσης: Η Ακρόπολη της Αθήνας

- Λατρεία Αρτέμιδας

Μελέτη περίπτωσης: Τα ιερά του Ασκληπιού

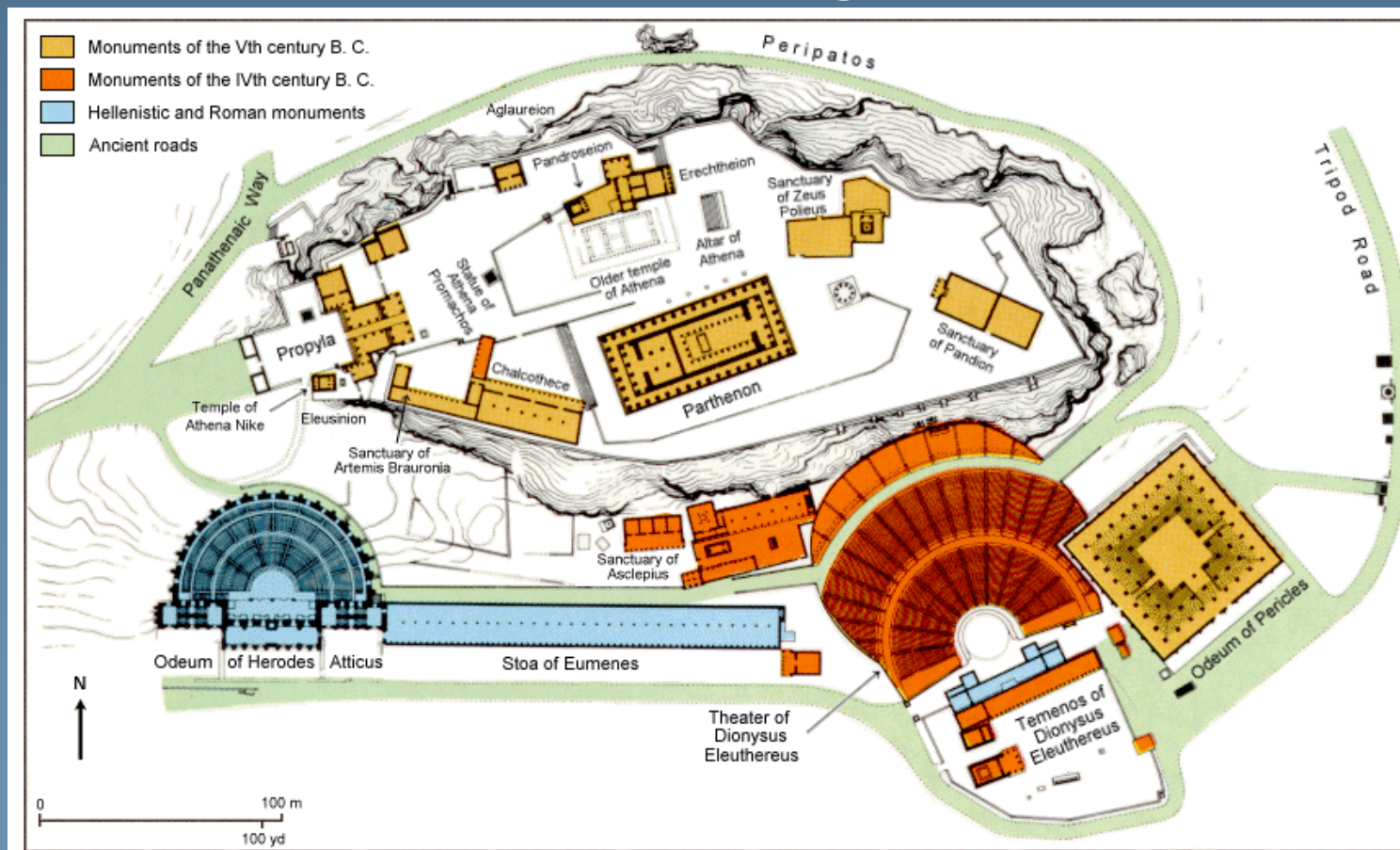
- Εισαγωγή νέας θεότητας, του Ασκληπιού, στο ελληνικό πάνθεον.

Το Ασκληπιείο στη νότια κλιτύ της Ακρόπολης

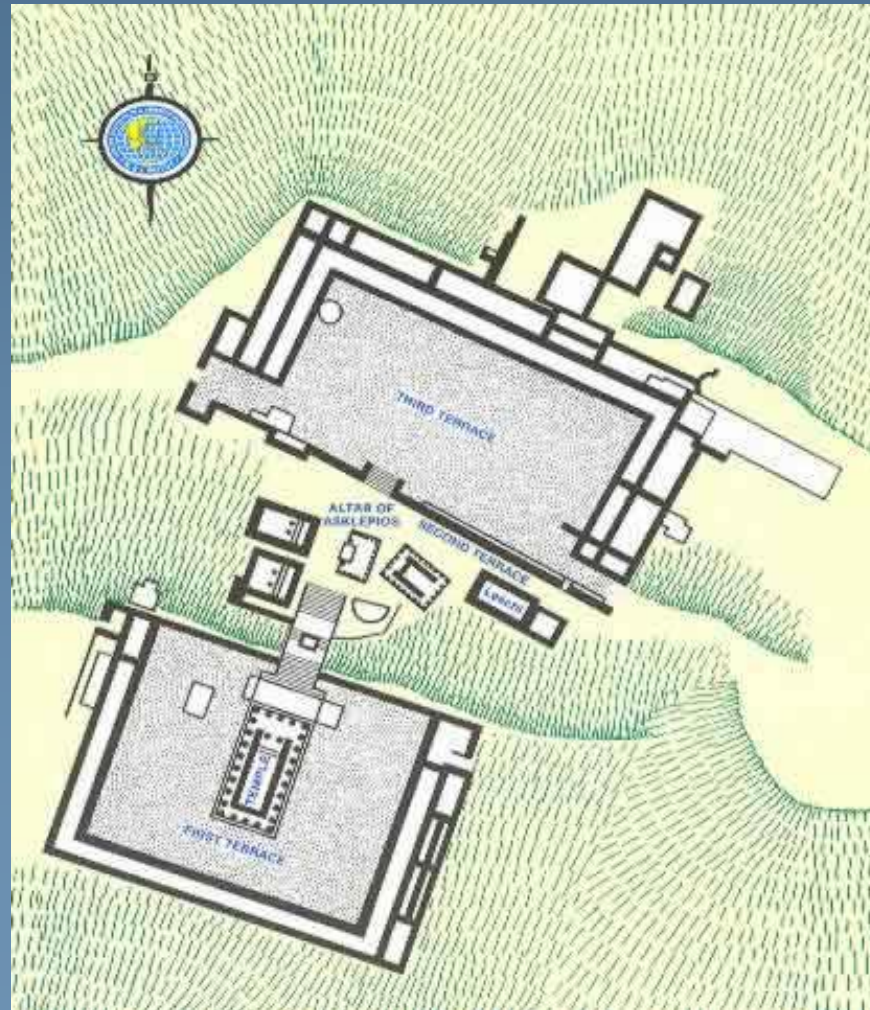

Κάτοψη του ιερού βράχου της Αθήνας

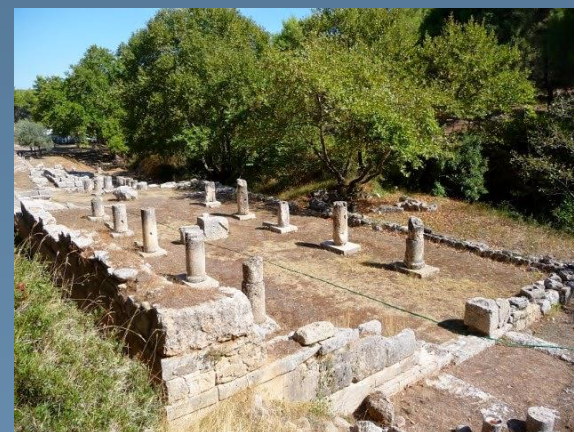
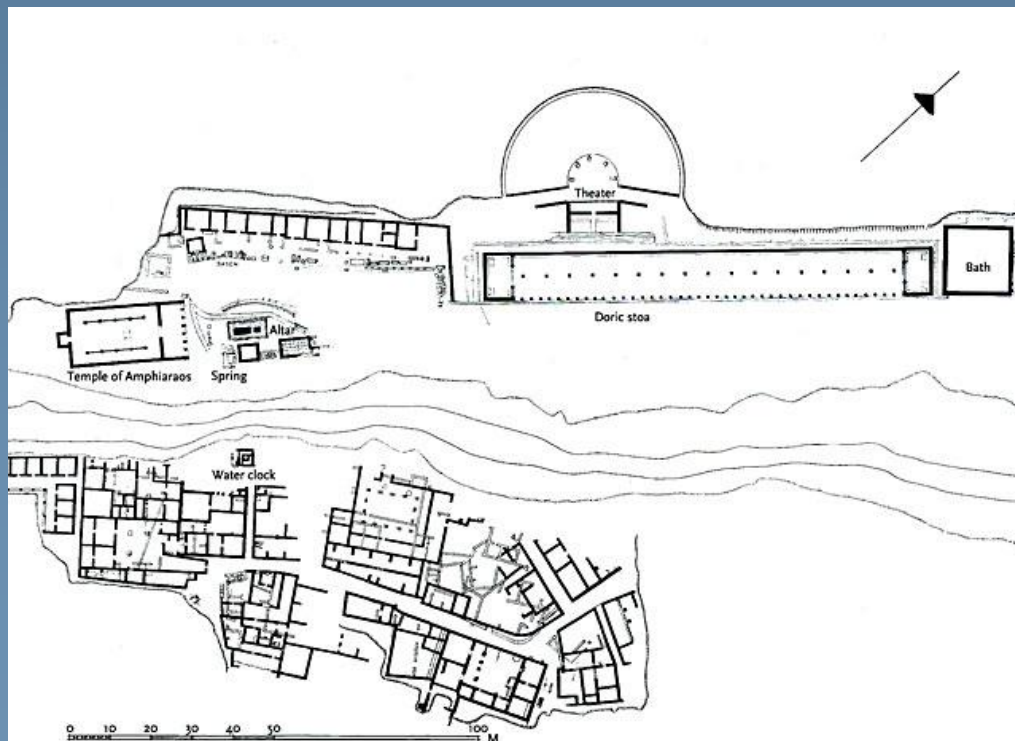
Το Ασκληπιείο στην Κω

Μελέτη περίπτωσης: το ιερό του Αμφιάραου στον Ωρωπό Αττικής

- Περιφερειακό ιερό αφιερωμένο σε έναν νέο ήρωα-θεό

Χάρτης με τα ιερά του ελλαδικού χώρου

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_greek_sanctuaries-el.svg

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%84%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE#/media/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%BF:Phyle_map-en.svg

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ «ΧΩΡΟΥ» ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ

Χωροθέτηση των ιερών

- Ιερά μέσα στα τείχη της πόλης (αστικά ιερά)
- Ιερά στην περιφέρεια της επικράτειας της πόλης
- Ιερά ανάμεσα σε πόλεις
- Ιερά στη φύση (αγροτικά ιερά)

Αστικά ιερά

- α) σύμβολα κοινωνικής συνοχής, ταυτότητας της πόλης και κοινής λατρείας,
- β) προβολή δύναμης, ευημερίας και κύρους της πόλης.

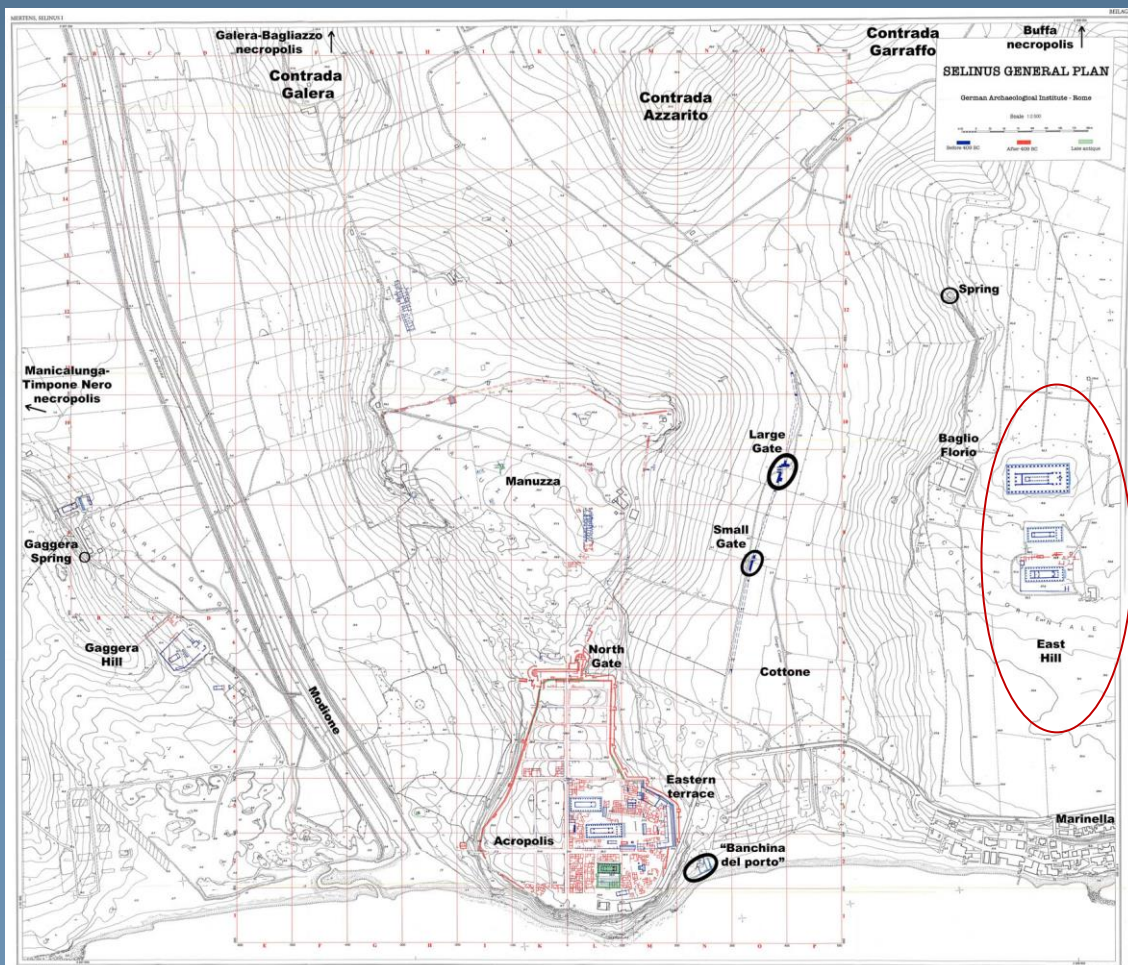

Ιερά στην περιφέρεια της επικράτειας μιας πόλης

- α) σε άμεση γειτνίαση με τα τείχη,
- β) σε απόσταση από αυτά.

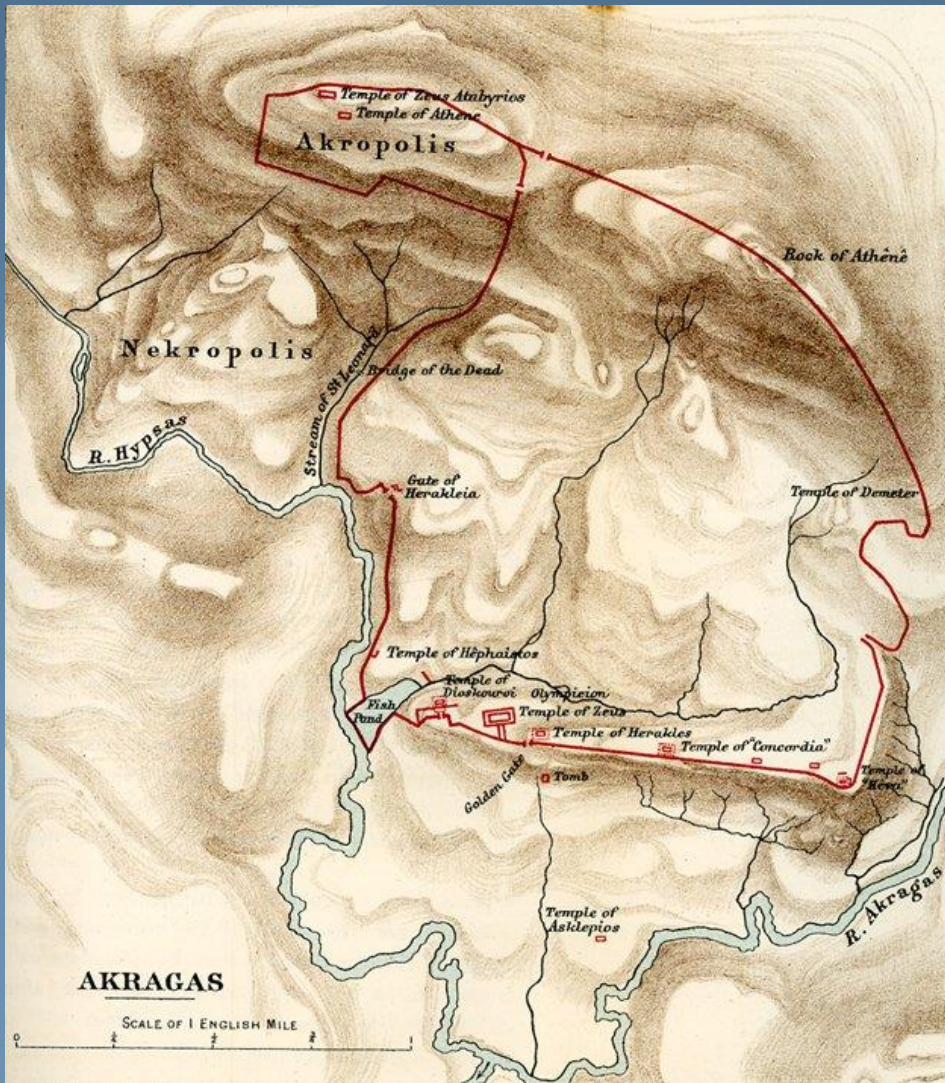
Κάτοψη της πόλης του Σελινούντα στη Σικελία

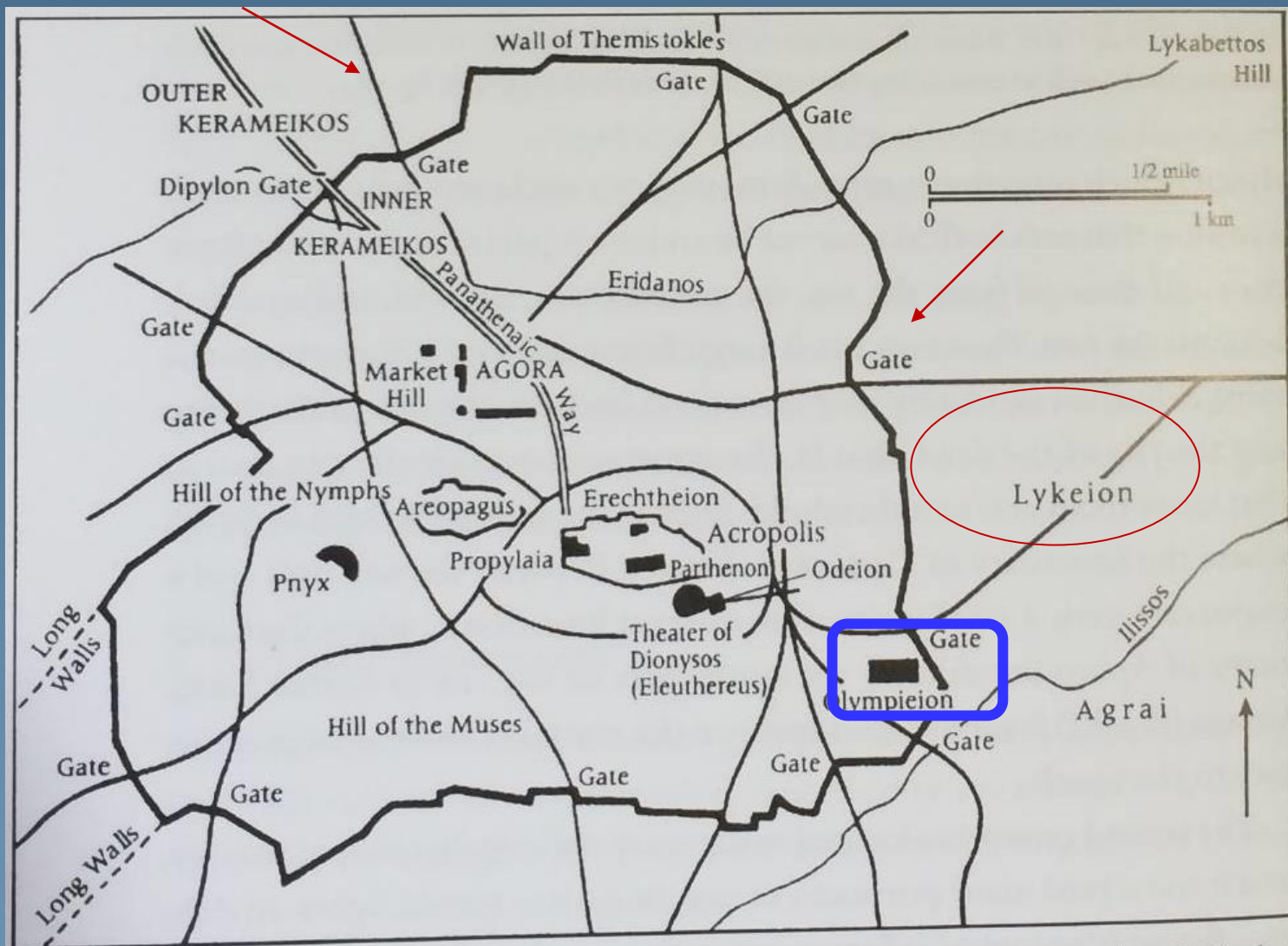
Γενική κάτοψη, σύμφωνα με Mertens, 2003, pl. I, και προσθήκες A. Mazza, <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/opar-2020-0172/html>

Ακράγαντας

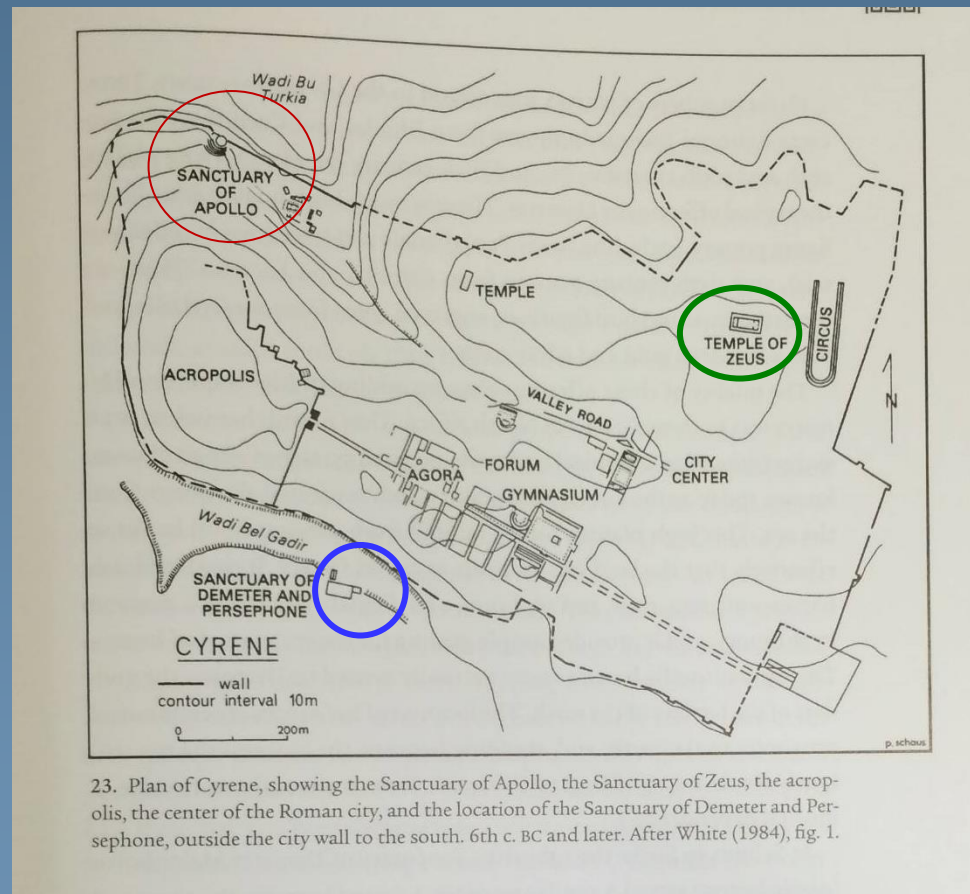
<https://www.agrigentoierieoggi.it/agrigento-aveva-una-cittadella-al-tempo-dellantica-akragas/>

22. Plan of Athens showing major sites, including Lykeion (to the east) and Dipylon Gate (to the northwest), later 5th c. BC. After Pedley (2002), fig. 8.35.

Το ιερό της Δήμητρας στην Κυρήνη

Υπαίθρια ιερά Το ιερό του Ποσειδώνα στην Ισθμία

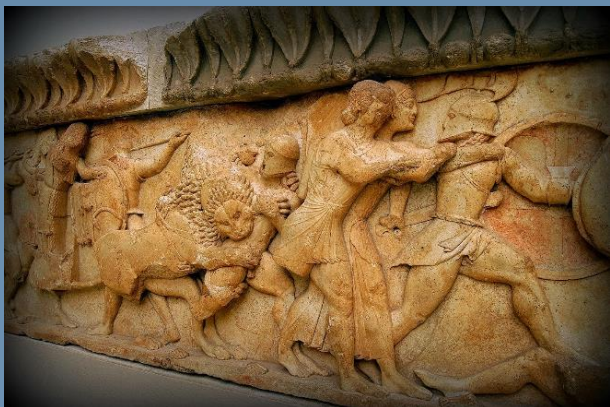
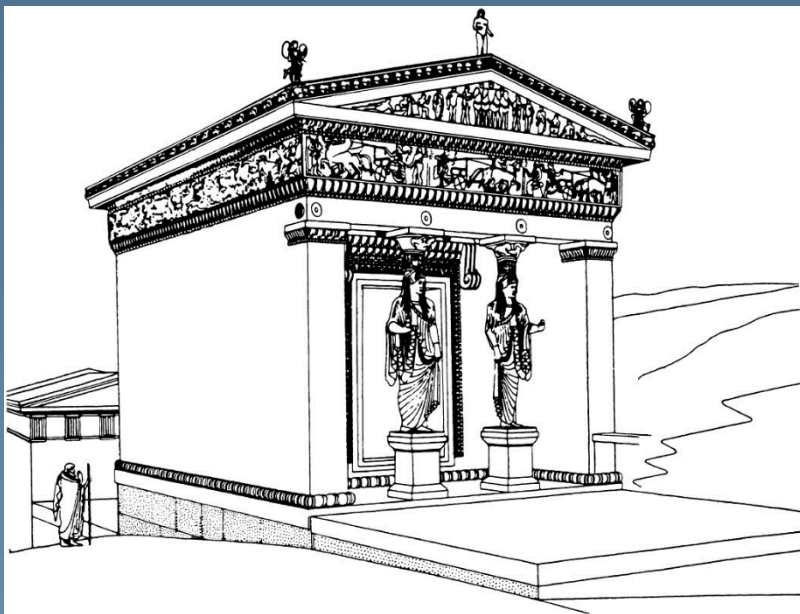

https://2.bp.blogspot.com/-H7sB74H8SW4/WT1oXn1GMXI/AAAAAAAAAEpM/3Pbflc2C0Yw24hKEdxUAKZDVgNyki4duACLcB/s1600/ice_screenshot_20170611-130405.png

- Ιερά ανάμεσα σε πόλεις: Δελφοί, Ολυμπία

20. Bronze helmet with inscribed dedication that reads: "Hieron, son of Deinomenes, and the Syracusans: Tyrrhenian spoils from Cumae for Zeus." From the Sanctuary of Zeus at Olympia. After 474 BC (sea battle near Cumae). London, British Museum GR 1928.6-10.1. Copyright © The British Museum.

Ιερά στη φύση - Αγροτικά ιερά

- Ρόλος: εξύμνηση της γενναιοδωρίας της φύσης, της αγριότητας, αλλά και της εξημέρωσής της.

Το ιερό του 'Ομβρίου' Διός στον Υμηττό (8^{ος} αι. π.Χ.)

